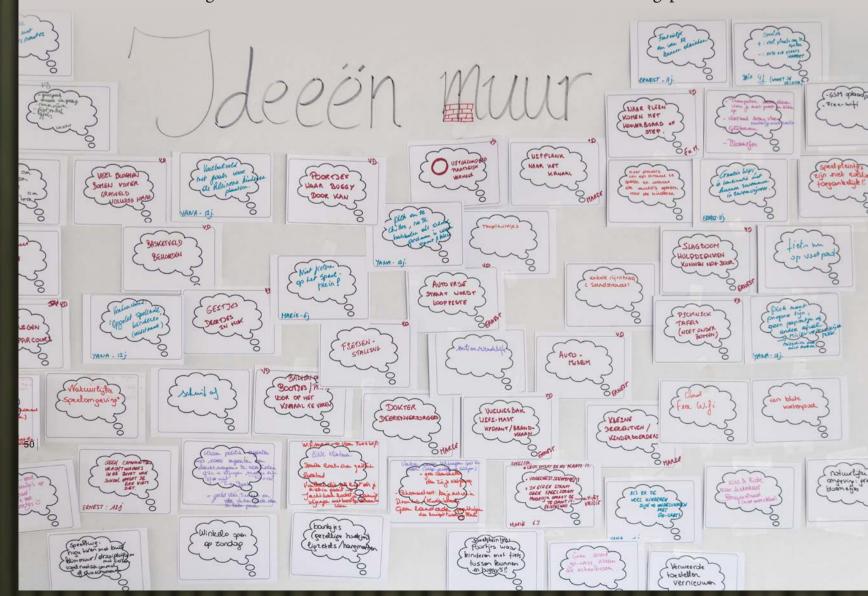
Ons wonen is hot. Nog nooit kwam het zo vaak in de media als de afgelopen maanden. Eén ding werd heel duidelijk: de lokale besturen staan voor flink wat uitdagingen. Hoe en waar we wonen bepaalt niet alleen hoe we ons verplaatsen, maar ook onze toegang tot voorzieningen (winkel, school, verenigingen...) en tot zorg. Hoe kunnen we wonen en zorg beter op elkaar afstemmen? Hoe bewaren we in een verdichtingsverhaal de eigenheid van onze gemeenten, onze dorpszichten? Welke aanpassingen in ons wonen zijn er nodig om morgen mee te zijn? De Provincie Antwerpen en Kamp C stippelden een traject voor gemeenten uit dat de nodige discussie rond deze vragen uitlokt en burgers en beleidsmakers samen meeneemt in een veranderingsproces.

GeWOONtebreker

denkpiste voor nieuwe woonvormen in de Antwerpse provincie

MARISKA VONCK [ADVISEUR WONEN PROVINCIE ANTWERPEN]

et het traject 'geWOONtebreker' dagen de Provincie Antwerpen en Kamp C, het provinciaal centrum voor duurzaam bouwen en wonen, lokale besturen en hun inwoners uit om samen een veranderingsproces aan te gaan. Maar een woonbeeld hertekenen vraagt tijd. Door samen te zoeken en te beleven geef je iedereen de kans om mentale stappen te zetten en inzichten te verwerven.

'geWOONtebreker' is ontstaan in Beerse, waar de cultuurdienst van de gemeente samen met de inwoners op zoek ging naar nieuwe, duurzame woonvormen voor de toekomst. Vanuit de provincie Antwerpen volgden we het traject vanaf de zijlijn. Het was voor ons een eyeopener, die ons zin gaf in meer. Tegelijk kregen we concrete vragen van lokale besturen. Wijnegem vroeg zich af hoe het zijn eigenheid kan bewaren terwijl het de stad ziet oprukken. Malle wilde wel graag een hogere densiteit in de dorpskern en bij verkavelingen, maar hoe pak je zoiets aan? Hoe bepaal je het kader waarbinnen je de kwaliteit van een project afweegt? En hoe neem je de bewoners daarin mee?

Vier piloottrajecten

In januari 2017 startten de Provincie Antwerpen en Kamp C vier piloottrajecten op. De gemeenten Malle, Wijnegem, Nijlen en Westerlo waagden de sprong. Voor de procesbegeleiding schakelden we het bureau Tri-zone in, dat gespecialiseerd is in par-

MET GEWOONTE-NAAR VOREN VOOR DE BESTAANDE DENKKADERS ROND WONEN.

ticipatie en begeleiding op maat. We brachten de mensen rond tafel: gemeenteambtenaren van verschillende diensten, de betrokken schepenen en provinciale ambtenaren van verschillende beleidsdomeinen. In Nijlen werden de doelstel-

lingen van het burgemeestersconvenant en de principes van het beeldkwaliteitsplan aan elkaar gekoppeld doordat de duurzaamheidsambtenaar en het afdelingshoofd Ruimte samen rond de tafel zaten.

Een eerste stap was het bepalen van de focus. Welke verandering wilden de gemeenten tot stand brengen? Dit werden hun motto's:

NIJLEN Wonen, startpunt voor een duurzaam verplaatsingsgedrag.

MALLE Wonen in het Malle van morgen, inzetten op densiteit en collectiviteit.

WIJNEGEM Transitie van de woonomgeving - eigenheid versterken door te kiezen voor een kindvriendelijke openbare ruimte.

WESTERLO Een (nog) fijne(re) plek waar het goed is om te leven voor iedereen tijdens alle levensfasen. Westerlo Zorgsaam.

In tweede instantie werd het kader bepaald. Waar gaat het wél over en waarover niet? Wat gebeurt vandaag al dat hierbij aansluit? Dit zorgde ervoor dat verwachtingen op mekaar werden afgestemd, om zodoende teleurstellingen te voorkomen tijdens het proces. Zo werden in Wijnegem kinderen, jongeren en hun ouders bevraagd over uitgangspunten voor een kindvriendelijke inrichting van de publieke ruimte, met aandacht voor spel, verplaatsen en ontmoeten. Grote infrastructuurwerken vielen buiten het kader van de bevraging.

Als derde stap werden de mensen in beeld gebracht. Wie wilden ze bereiken en betrekken? Belangrijk hierbij is te durven beperken. Het is onmogelijk om van bij het begin iedereen te bereiken. Er zijn altijd voorlopers, volgers, twijfelaars en weigeraars. Je kunt dus beter klein beginnen en het vervolgens laten uitdeinen.

Op een tijdslijn werd een traject op maat van iedere gemeente uitgetekend. Grosso modo bestond ieder traject uit drie fases:

EEN VERKENNENDE FASE: het samenbrengen van inwoners, experten en lokaal bestuur om te ontdekken wat er leeft rond de woonuitdaging. Met publieksmomenten zoals de campagne 'Nijlen fietst de wereld rond' werden mensen uitgedaagd om na te denken over hun wonen en de relatie tot hun mobiliteit.

EEN VERBREDENDE FASE: tijd om inspiratie op te doen. Kijken hoe anderen het doen of lanceren van een tijdelijke interventie. Malle zette een interactieve test op, waarin Mallenaren aan het denken gezet werden omtrent de collectiviteit en densiteit in de eigen woonomgeving. Zo werd gepeild naar aanknopingspunten voor eerste stappen in verandering én werden deelnemers geïnspireerd 51